

RAAMATUKOGU UUDISED

HARJU MAAKONNARAAMATUKOGU INFOLEHT

Nr 107 (juuni 2022)

2022 on raamatukogude aasta

2022 on raamatukogude aasta, mil pöörame pilgu raamatukogudele ning uurime lähemalt, mida pakuvad oma lugejatele ligi 900 raamatukogu üle Eesti. Aasta lükkas käima 12. jaanuaril toimunud ühine ettelugemise aktsioon raamatukogudes üle Eesti.

Raamatukogus saad täita seljakoti põnevate raamatutega, visata pilgu peale uuemale ajakirjandusele, külastada näitusi ja kui veel eriti hästi läheb, kohtuda kirjanikuga.

Kui suurest infohulgast ei oska enam eristada, mis õige, mis vale, saab taas abi raamatukogust.

Raamatukogu on tarkuse kodu ja põnevuse allikas. Oled alati oodatud!

Teema-aasta fookused : kirjandus- ja kultuurikeskus; kogukonnakeskus; ruumidest väljaspoole, tuleviku raamatukogu.

KODULOOKOGUS VÕIB VEETA TUNDE HARJU MAAKONNARAAMATUKOGU

Kui meil tekib soov saada rohkem aimu oma kodukohast, mõne olulise paiga kujunemisest, inimestest või tavadest, siis leiame tee kodulooni.

Soovi korral saab inimene kodulooga tegeleda iseseisvalt või väiksemas huvilisterühmas, ajades näpuga järke teatmikes, leksikonides, küla-, linna- või vallaraamatutes ning spetsialiseeritud elektroonilistes andmebaasides. Nõnda kulub hulganisti aega ja osa ammuavaldatud või käsikirjalist infot võib jääda tähelepanu alt välja. Hoopis tulemuslikumaks võib osutada otsing mäluasutustes (arhiiv, muuseum, raamatukogu) kohapeal.

Keila ja Harjuma koduloohuvilistel on vedanud, sest Harju Maakonnaraamatukogus on olemas päris eraldi kodulookogu. See on just see koht, kuhu koondub teave, mida või kellest on aegade jooksul kirjutatud lehtedes-ajakirjades, milliste paikade kohta on välja antud raamatuid või käsikirjalisi trükised. Keila kodulookogu on 1990ndatest aastatest hoidnud, arendanud ja täiendanud bibliograaf Ilse Kenapea, kelle abil saame aimu kogus leiduvast. „Kuigi koduloouurimine anti raamatukogude ülesandeks rahvaraamatukogude seadusega 1994. aastast, tegeleti sellega ammu enne. Vähemasti Keilas, kus on säilinud ja siiani kasutusel süstematiseeritud kartoteek ajakirjanduses ilmunud artiklitest ja retsensioonidest.

Trükitud kaarte hakati raamatukogudele saatma üleriiklikult 1970. aastatel,“ selgitab Ilse Kenapea. „Kuni 1997. aastani olid kaardid, edasi tuli hakata arvutis andmebaasi tegema. Alustasime Norra loodud baasidest, siis tuli lugejaportaali URRAM, mis on ka mitu korda muutunud.“ Kodulookirjed koonduvad praegu kahte andmebaasi: osa rahvaraamatukogusid, sealhulgas ka Harju Maakonnaraamatukogu kasutab kodulooportaali (kodulugu.ee), osa kogusid Raamatukogude info- ja kataloogisüsteemi RIKS. Portaalist saab otsida eri paikkondi puudutavaid artikleid ja teavikuid, tutvuda pikemate tekstide ja entsüklopeedilise materjaliga.

„Varem tuli teha põhjalikke märksõnakirjeid ajaleheartiklite kohta,“ jutustab Ilse. „Viimastel aastatel teeb selle töö ära Digar, sellepärast me lehti enam kodulookogusse ümber ei kirjuta ja jääb rohkem aega info otsimiseks teistest trükistest.“ Rahvusraamatukogu (RARA) hallatava keskkonna Digar abil on võimalik hõlpsasti leida ja lugeda digitaalarhiivis talletatud väljaandeid. Ajalehtede puhul suisa 1821. aastast. RARA säilitab Eestis välja antud kirjandust tervikuna, sealhulgas ajalehti ja ajakirju, mis raamatukogus võivad olla juba maha kantud, sealt aga on võimalik neid lugemiseks saada. „Keila ja kogu Harjumaaga seotud raamatute, artiklite ja muude trükiste eraldi kogu hakkasime looma kümme aastat tagasi, kui uues majas alustasime. Enne seda olid kodulooga seotud trükised suure fondi sees,“ ütleb Ilse Kenapea. „Otsime kirjastuste pakutatavalt tellimislehtedelt, mis haakub kodulooga, ka ajalehtedes tutvustatakse uusi koduloolisi raamatuid,“ selgitab Ilse, kuidas kohapealne kodulookogu moodustub. „Ajame näpuga järke, kus on midagi kohaloolist välja antud. Vahel võtame autoriga otse ühendust, osa trükiseid oleme saanud annetuste korras. Mõned vanemad raamatud oleme ostnud ka antikvariaadist,“ näitab Ilse Keilas sündinud Robert Rägastiku teoseid.

Kodulookogu – kellele?

„Kooliõpilased käivad sageli loovtöö raames erinevat materjali otsimas. On kirjutatud muusikaloost, vabatahtlikust tuletõrjeühingust, leivatehasest, tekstiilitööstusest,“ tutvustab Ilse lugejaid. „Ka suguvõsaurijad satuvad siia. Mälumängusarjade ettevalmistajad käivad materjali otsimas. Inimesed, kes kirjutavad kohalikke kroonikaid või koduloolisi ülevaateid.“ „Kord tuli teatmenõue Kose kandist: otsiti infot Joaveski papivabriku ajaloost, mis pidi olema vanas ajalehes. Teada oli vaid poolik pealkiri. Nõude lahendamiseks sai läbi vaadatud Harju Elu kõik 1980ndate aastate lehenumbrid, registrid, Digaris Maalehe 1932. aasta aastakäik, aga kusagil polnud vastust küsimusele. Ka Harjuma muuseum ei osanud aidata. Lõpuks suunasin inimese RARasse, kus on ka konsultant olemas,“ meenutab Ilse Kenapea huvitavaid otsinguid. „Teinekord jällegi otsis üks meesterahvas teavet Loksa sidejaoskonna kohta. Ta vaatas

kohapeal läbi olemasolevad Loksa raamatud, mina otsisin artiklitest, aga midagi ei olnud. Nii soovitasin tal endal sellest kirjutada, et teadmine säiliks.“ Üks osa tööst on ka Harjumaaga seotud kirjanikke tutvustavate näituste loomine. Kogutud materjalid säilitatakse kodulookogus. „Bibliograafina teen ka erinevaid nimestikke,“ ütleb Ilse. „Viimati „Harju maakonna raamatukogu kajastusi perioodikas 2008-2020“, mis on olemas nii elektroonselt kui paberil.

Trükised

Kõige vanemad trükised kodulookogus on välja antud peaaegu sada aastat tagasi. Neist „Keila kiriku vöormündrite arveraamat 1472-1553“ on ilmunud Tallinnas 1926. aastal ning on Eesti maakirikute hulgas täiesti ainulaadne trükis. „Riikline aadressraamat“ 1925. aastast ning „Eesti Maaomavalitsuste Liidu häälekandja“ aastatest 1930 ja 1931 pakuvad hulganisti aadresse, telefoninumbreid, ühingute nimetusi, mis Harjumaa ja Keilaga seotud. Raamatud on üles ehitatud tegevusalade kaupa ja ilma sisukorrata, nii et otsimist on omajagu.

Kodulooliselt on enim uuritud piirkonnad näiteks Kose ja Raasiku, meie lähiümbruses Padise, Harju-Risti ja Harku. Kõige viljakam autor on vast Pikavere kooli endine õpetaja Vaino Napp, kes on andnud välja mitmeid raamatuid peamiselt oma kodukandist Ida-Harjumaal. Keilas on olemas seitse tema teost. „Harjumaa on niiõrd suur, teatud paikade kohta on palju kirjandust. Mõne teise väiksema paigaga võrreldes on Keilast ilmunud vähe trükitud raamatuid,“ avaldab Ilse Kenapea, lootuses uutele trükistele. „Köögardali raamatud on praegu ikka väga populaarsed. Raamatukogul on mitu eksemplari, mis on kogu aeg väljas. Sama hinnatud on olnud Hillar Palametsa pajatused. Mineviku kohta küsitakse, Johanna Lahesalu käsikiri on ka alailma väljas. See näitab, et Keila inimestel on suur huvi oma kodukoha vastu.“ „Viimastel aastatel olen ette võtnud erinevaid leksikone ja kogumikke, kuna nende kirjeid keegi ei tee. Loen ja otsin, kes on Keila või Harjumaaga seotud,“ avab Ilse oma tööd.

„Praegu on pooleli „Kohtunikud, kohtu-uurijad ja prokurörid 1918-1940“, leidsin sealt köster Richard Reisbergi poja Edgar Aleksandri, kes on sündinud Keilas ja surnud 1942. aastal Irkutski vanglas. Mujal tema kohta viiteid ei ole.“ „Teeme muuseumiga koostööd, vahel vahetame ka trükiseid, kui oleme annetusena mõne raamatu topelt saanud,“ jagab Ilse. „Ühtepidi teeme muuseumiga justkui sama tööd –otsime ja talletame siinset ajalugu, aga seal on rohkem esemeid, meil trükikirjandust, perioodikat.

Trükiseid tuleb inimene esmalt otsima raamatukogusse.“ „Töövilju ei pruugita kohe märgata,“ mõtiskleb Ilse koduloo bibliograafi töö üle. „Aga see on meie kultuurilugu, mille vastu võib huvi tekkida kahekümne aasta pärast.“

Artikkel „Kodulookogus võib veeta tunde“

autor Evelin Povel. Keila Leht, nr 16, 22. 04. 2022, lk.3

Näitus „Vanemat kodulookirjandust“

75 LIIKUVAT LUGEJAT EHK MÄNGELDES KOOLIST RAAMATUKOKKU

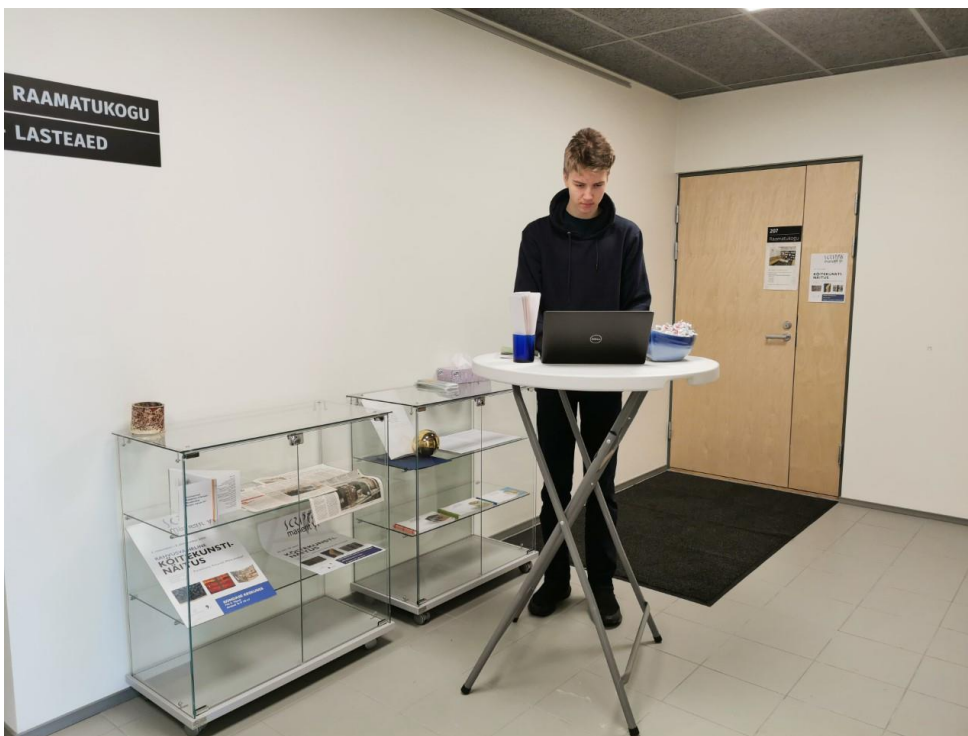
7. ja 8. aprillil võis näha Riisipere alevikus liikumas õpilasi, kel käes nutitelefon. Tegemist ei olnud massilise popitegemisega ega nutisõitlastest koolilastega, vaid 75 õpilast, 5.-9. klassini olid testimas Actionbound nutirakenduses vormistatud maastikumängu. Igal klassil olid omad küsimused. Igas mängus kümme küsimust, seega kokku tuli koostada 50 küsimust.

Nissi kooli 8. klassi õpilane Ats Joosep Kivistik tegi raamatukogude aasta puhul loovtööks maastikumängu, mis tõi lapsed klassiruumist raamatukokku sel moel, et liikumise protsess kujunes selle tegevuse juures kõige olulisemaks. Nissi kool on liikuma kutsuv kool, see tähendab, et püütakse tuua koolipäeva rohkem liikumist. Ajuteadlased on kinnitanud, et liikuva inimese aju on õpivõimelisem. On huvitav ja kasulik teada, et juba ainuüksi 4 minutit liikumist tunnis parandab õpivõimet!

Maastikumäng kirjanduse kordamisküsimustega on mõeldud kooliaasta viimaste kirjandustundide läbiviimiseks ja kohustusliku kirjanduse teemade kordamiseks. Mäng sai loodud praktilisest vajadusest ja soovist kevadine kooli lõpp teha mängulisemaks ja lapsesõbralikumaks. Maastikumäng algas kooli fuajeest, kus õpilased QR koodi abil laadisid mängu enda nutitelefoni. Vastavalt oma soovile liikusid õpilased kas üksi või grupiga mängu valikvastustega küsimustele vastates punktist punkti. Koolist liiguti raamatukokku keskmiselt 20 minutiga. Viimane maastikumängu punkt oli Riisipere raamatukogus.

Raamatukogus koguti õpilastelt tagasisidet mängu kohta ja tehti kiire raamatute heaperemeheliku kasutamise ning järjehoidja kasutamise vajalikkuse koolitus. Kõik mängu lõpetanud said endale raamatukogust järjehoidja sihtotstarbeliseks kasutamiseks. Järjehoidja tuli koolis ette näidata emakeele õpetajale, et arvestus raja läbimise kohta kätte saada. Õpilastest vastas vaid mõni üksik, et järgmisel aastal eelistaks ta kordamisküsimustele vastata klassiruumis istudes. Enamus olid valmis edaspidigi kordamist maastikumänguga ühendama ja seda hoolimata suhteliselt nädalilast, mis maastikumängu päeval parasjagu valitses. Seekord tuli loovtöö tähtaja tõttu läbi viia varem, kui seda muidu teha võiks. Ideaalis võiks õpetaja maastikumängu puhul ilma valida ja sobivaim aeg mänguks võiks olla maikuu lõpp - aeg, mil ilmad üha suvisemaks lähemad ja õpilased klassiruumis aina rahutumaks muutuvad.

Päeva lõpuks oli selge, et mäng võeti väga soojalt vastu. Ilmselt mängis siin olulist rolli see, et mängu looja ja idee autor oli õpilane ise, noor inimene, kes kõige paremini tunneb õpilaste vajadusi ja soove. On selge, et selle loovtööga sai alguse uus traditsioon Nissi Põhikooli ja Riisipere raamatukogu ühistes tegemistes. Usun, et ka järgmisel aastal võib aleviku vahel kohata kevadel aktiivselt liikuvaid noori inimesti, keda kohustusliku kirjanduse kordamisküsimused raamatukokku suunavad. Aitäh, Ats Joosep!

Ats Joosep maastikumängu kujundamas; valmivad järjehoidjad

Kohtumiseni raamatukogus!

Eneken Maripuu

Riisipere Raamatukogu

RIISIPERE RAAMATUKOGU 112 LOETUD AASTAT

Kultuuriministeriumis on valminud raamatukogude arengukava, mis näeb ette senisest suurema riigipoolse panustamise elanikkonna lugemuse parendamiseks. Alates järgmisest aastast on inimestel raamatute lugemise eest võimalik raha teenida. Koostamisel on ka vastav hinnakiri. Raha saab teenida väärtkirjanduse lugemise eest. Näiteks kui inimene loeb läbi ühe „Tõe ja õiguse“ köite ja oskab seejärel raamatukogutöötajale anda loetust adekvaatse ülevaate, siis maksab riik talle 50 eurot puhtalt kätte. Hoolsalt väärtkirjandust lugedes on usinal inimesel võimalik teenida kuuga miinimumpalka ning rohkemgi. Mis on väärtkirjandus ja mille lugemine kui palju maksab, saab selgeks selle aasta jooksul, teatab ministerium. Uus raamatukogude ja lugemise arendamise arengukava peaks raamatute juurde tooma sadu tuhandeid inimesi. Suvekuudel avatakse lugemissaalid ka kõikide maapoodide taga. Esmapilgul tundub inimestele lugemise eest raha maksmine arutu kulutamisena - ent hiljem on riigil vaja mõistusega inimese peale kulutada oluliselt vähem kui praegu.

Just sellises võtmes, ideederohkeks ja meeleolukaks kujundaski Rohke Debelakk oma vahetekstide, libauudiste ning ansambli „Minu Isa Oli Ausus Ise“ etteastetega Riisipere Raamatukogu 112. sünnipäevapeo. Pidu peeti Riisipere kultuurimaja kammersaalis. Kultuurimajaga on raamatukogu tänaseks ühise katuse all tegutsetud juba 50 aastat. Meil oli koostööjuubel, kirjanduse ja kultuuri ühine pidu. Üllatuskülalisena oli peol ka 2021. aasta kultuurikorraldaja tiitliga pärjatud Piret Aus Viljandist, kes oma legendaarse lõõtsaga kolleegide tervitama oli tulnud. Kõikidest peokülalistest oli korraldajaile palju rõõmu. Tänuksmärgid - teie kohaolek loeb! Planeeritud etteaste ja tordisöömine jätkus planeerimata ja spontaansete lõõtspillihelide saatel nagu ühel õigel vanal külapeol läbi aastaSADADE kombeks on olnud.

„Nissi Valla Teataja“ 2000. aasta aprillinumbris kirjutab Maie Sepp, Riisipere Rahvaraamatukogu juhataja, raamatukogu ajaloo. Maie Sepp töötas raamatukogus 45 aastat –kogu tänase raamatukoguhoidja eluea. 1982. aasta töötulemuste põhjal tunnistati Riisipere Raamatukogu vabariigi parimaks. Tol aastal korraldati koos kohalike kirjandushuvilistega huumoriõhtu „Muigamisi, mitte lagistades“, korraldati aktiivselt kirjandus-, luule- ja muusikaõhtuid ning tähistati kirjanduslikke tähtpäevi. Mainitud ajalehenumber on raamatukogus olemas, kes põhjalikumalt ajaloo vastu huvi tunneb, küsige endale koopia raamatukogust!

2022. aastal oleme jõudnud toimetada väga tegusalt lastega, oleme osalemas Lugemisisu programmis, teinud raamatukogutunde, luulevõistluse ja jutustamisvõistluse. Raamatukoguaasta puhul on Riisiperes taas käima lükatud lugemisklubi, kes on tänaseks juba paaril korral kohtunud ning ka edaspidiseks plaane teinud. Oleme kohtunud Einar Krautiga, kes 30 aastat tagasi pani kokku info Nissi kandi kohta trükises „Taani hindamisraamatu jälgedes“. Oleme tutvunud Eesti Kõitekunstnike Liidu rahvusvahelise näitusega „For Estonia. Estwald. Mine metsa!“, kus kunstnikud on köitnud ära Valdur Mikita kolmes keeles avaldatud raamatu. Tutvutud on uudiskirjandusega ja Kirjanike Liidu romaanivõistlusel äramärgitud teostega.

Mis põnevat veel raamatukoguaasta puhul plaanis on?

Ikka erilisi näitusi, tegusaid raamatukogutunde, põnevaid raamatuid ja huvitavaid kohtumisi!

25. mail 17.30 ootame lahkesti külla Heli Kendrat ja kirjandushuvilist publikut. Eesti Kirjanike Liidu romaanivõistlusel väärrika teise koha saanud "Kärkä" on kaalukas teos, mille rolli

kirjanduses alahinnata ei saa. Raamatu autor Heli Kendra on eelnevalt ära teinud väga mahuka uurimustöö Kuusalu rannakeele alal. Romaan räägib sõna väest, randlaste eluolust, meelelaadist ja uskumustest 19. sajandi Põhja-Eesti rannakülas. Kärkä talu perenaise Anne pere ja küla tegemised on need, mille rõõmudesse ja muredesse raamat meid pühendab. Räägime Heliga tema esikromaanist, kirjutamise kogemusest, mis oli nii edukas, et märkamatuks ei jäänud. Küsime, kust tulevad ideed ja kuidas neid edukalt realiseerida?

Soovijad saavad endale kohapeal teose soetada ja autogrammi raamatusse.

Rohkelt lugemiselamusi soovides,

Eneken Maripuu

Riisipere Raamatukogu

TURBA RAAMATUKOGU 95 – KOLM VAADET JUUBELILE RAAMATUKOGU AJATELJEL

Kui Turba alevik saab peagi 100 aastaseks, siis Turba Raamatukogu on ainult mõned aastad noorem – käesoleval aastal saab raamatukogu tähistada 95. juubelit.

Turba Raamatukogu täpne asutamise aeg ning esimene asukoht ei ole teada. Kuid on kindel, et raamatukogu asutajaks oli 1927. a märtsikuus loodud Ellamaa Turbatööstuse ametnike ja tööliste Kultuurharidusline Ühing. Ega tol ajal raamatukogu ei tekkinud lihtsalt üle öö. Raamatukogu kasvas välja millestki, mis oli enne teda. Sageli oli raamatukogu eelkäijaks lugemisring. Turba raamatukogus on säilinud üks vana raamat, milles tempel „Ellamaa Turbatööstuse ametnike lugemisring“.

Sellest kõige varasemast ajast ei ole kahjuks säilinud infot, kuna raamatukogu ei olnud kantud Eesti avalike raamatukogude nimekirja. Pärast rahvamaja valmimist 1936. aastal, sai raamatukogu sinna 2. korrusele ühe toa. Raamatud asusid seinakappides. 40ndatel aastatel jagati seda tuba kooli ja lasteaiaga – hommikul kool, päeval lasteaed, õhtul raamatukogu.

Aastatel 1949 – 1959 kandis raamatukogu nime Ellamaa Turbatööstuse Ametiühinguklubi Raamatukogu. 1959. a andsid ametiühingu esindajad raamatud üle Nissi Külanõukogu bilanssi ning alles siis sai raamatukogu Turba nime ning kanti ka avalike raamatukogude nimekirja. Raamatukogu koliti rahvamaja 1. korrusele suuremasse ruumi ning raamatud paigutati avariilulatele.

Turba asula muudkui kasvas, aga ta kasvas teisele poole ning rahvamaja koos raamatukoguga jäi asula serva. 1992. a sündis Nissi vald ja Turba raamatukogu sai uued soojad ja valged ruumid keskuses asuvasse Turba lasteaia hoonesse.

Viimased neli aastat on raamatukogu olnud tänu valdade ühinemisele Saue valla allasutus. Sellest ühinemisest sündis raamatukogu jaoks palju head. Kõige enam teeb rõõmu kollektiiv, keda enne ei olnud. Alates 1. aprillist toimetavad valla üheksa raamatukogu ühe allasutusena, nimeks Saue Raamatukogud.

Juubelitrall

Hoolimata tuisuilmast,
kole vingest tuulekülmast,
rahvamajas pidu peeti,
Turba rahvas kokku aeti.

Juubelipäev oli raamatukogul –
raamatute kindlal kodul.
Sajast vähem aastat 5,
pidu algas, niisiis ...

Pealik kõneles siis targalt:
„Lugema te olge varmad!“
Presidendi sõnad suul:
„Meie päästjaks on kultuur!“

Torupill löi valla hääle,
kandis kuulajad Norramaale.
Kõlada said haldjalood –
kokku kogutud folkloor.

Rahvast võlus pillimäng,
hetkeks kadus õud ja äng.
Lavalt kostuv oli aus,
publik tänas – pikk aplaus.

Tort see maitstes ülihea.
Siiski, iga pidu otsa saab.
Lõppes peagi jutuvada,
öeldi: „5 aasta pärast näeme, siis on 100!“

Luuletus valmis loovkirjutamise koolitusel, kus harjutati erinevaid kirjutamise stiile.

Kogukonna ühendaja

Aprillikuu teisel laupäeval, mil ilm näitas päeva jooksul lausa nelja aastaaega: vihm, lumi, äike ja päike, oli õdusas Turba rahvamajas tuba valge ja soe. Turba Raamatukogu tähistas 95. aastapäeva. Raamatukoguhoidja Eleni tervituskõnest jäi kõlama mõte, et praegusel äreval ajal vajame me kõik n-ö vaimutoitu, mis hinge helisema paneks, kasvõi korrakski. Olgu selleks siis raamatud, muusika, tants või sõnalised kunstid. Kui armastame raamatuid ja lugemist on maailm meie ees lahti ning ei ole võimalik tunda üksindust. Ütles ka meie President Alar Karis hiljuti, et „Kultuur on meie elu tasakaalustaja, maandaja, kokkutooja ja vaimse tervise hoidja“. Piret Pääri ja Cätlin Mägi esinemine kavaga „Norra lood ja muusika“ oligi kingituseks kogukonnale, kes oma raamatukogu hoiab ja külastab.

Kontsert algas norra folkloorist pärit torupillihelidega. Cätlin Mägi on suurepärase muusik, kes oskab imelisi helisid välja võluda väga erinevatest pillidest. Enda sõnul on ta oma parmupilli- ja viledemängu oskused omandanud just Norramaa parimatelt meistritelt. Piret Päär aga ütles, et tema on Norras käinud ja Norrat näinud ning norra lugusid ise lugenud ja ise kogenud. Kordamööda kõlasidki lood ja muusika. Kohati müstilised, maagilised ja salapärased. Haldjad ja trollid segamini talurahvaga ning kõigis lugudes sees õpetlik iva või elutarkus. Publik oli võlutud. Midagi sellesarnast pole siinkandis varem nähtud. Esinejaid tänati pika aplausiga.

Kontserdile järgnes ühine tordisöömine. Tunti rõõmu üksteisega silmast-silma vestlemisest ja lihtsalt koosolemisest. Kuna piirangute tõttu ei ole see pikka aega võimalik olnud, siis kuidagi ei tahtnud jutud lõppeda, mis näitab, kui väga me kohtumiste järele oleme igatsenud.

Esinejad Cätlin Mägi ja Piret Päär

Juubeliaastal on Turba Raamatukogul plaanis veel mitmel korral koosolemise rõõmu pakkuda.

Elen Turi

Turba Raamatukogu

LASTEKIRJANDUSE ERIALAPÄEV HARJUMAAL 18. 04. 2022

Eesti Lastekirjanduse Keskus viib käesoleval aastal koostöös keskraamatukogudega läbi sarja „Lastekirjanduse erialapäev maakonnas“.

Esmaspäeval, 18. aprillil toimus erialapäev Harjumaa rahva- ja kooliraamatukogude töötajatele. Keila Kooli aulas toimunud päeval tutvustati uuemat laste- ja noortekirjandust, tehti ülevaade tänapäevasest illustratsioonikunstist ja selle lugemisoskusest. Lisaks jagati praktilisi nippe ja soovitusi, kuidas tekitada lastes huvi raamatute ja lugemise vastu.

Pärast erialapäeva said kolleegid maakonnast ka meie raamatukogust läbi astuda ning omavahel veidi kogemusi vahetada.

Avasõnad ELK dir Triin Soone, Keila Kooli dir Mait Tõitoja, HMKR dir Rutt Enok

Päevakava:

10.00-10.30 kogunemine ja kohv

10.30 Tervitus Keila Kooli ja Harju Maakonnaraamatukogu esindajatelt.

10.40-11.40 Mis on uut lastekirjanduses? / ELK lastekirjanduse uurija Jaanika Palm

11.40-12.40 Kuidas lugeda illustratsiooni? / Eesti Kunstiakadeemia kunstiteaduse ja visuaalkultuuri uuringute magistrant Anneliis Lepp

12.40-13.10 lõunapaus (kooli sööklas, igäüks tasub ise)

13.10-13.40 Mida pakub lastekirjanduse keskus raamatukogudele? / ELK direktor Triin Soone ja „Lugemisisu“ programmi koordinaator Anneli Kengsepp

13.40-14.40 Kuidas tekitada lapses raamatuhuvi? / ELK programmijuht Katrin Tõnisson

Harju Maakonnaraamatukogu

22. APRILLI VEEBISEMINAR „UNUNENUD LOOMING KÄTTESAADAVAKS. KES VÕIDAB AUTORIÕIGUSEST?“

Seminaril tuli juttu aasta alguses jõustunud autoriõiguse seaduse muudatustest, mis avardavad loomingu kasutusvõimalusi nii kultuuripärandiasutustele, teadlastele kui kõigile huvilistele. Räägiti ka Patendiametist, millest on kujunemas intellektuaalomandi kompetentsikeskus.

Rahvusraamatukogu oli seminarile 22. aprill esinema kutsunud oma ala eksperdid, kes aitavad leida vastuseid olulistele küsimustele nii autorite, kultuuripärandiasutuste, andmekeevajate kui lugejate vaatepunktist. Päeva juhtis Urmas Ambur, Eesti Esitajate Liidu tegevjuht.

Teemasid ja esinejaid:

Autoriõiguse seaduse viimased muudatused mäluasutuste vaatest

Kärt Nemvalts, Justiitsministeeriumi intellektuaalse omandi ja konkurentsioiguse talituse juhataja

2016. aastal Euroopa Komisjoni algatatud autoriõiguse reform on jõudnud lõpule ning 7. jaanuaril 2022 jõustusid asjaomastest direktiividest tulenevad muudatused autoriõiguse seaduses. Muudatused olid äärmiselt mahukad ning mitmetahulised, mõnedki neist seotud mäluasutuste tegevusega.

Kogemused autoriõiguse tuvastamisel ja kaasamise praktikad projektis EODOPEN

Elena Sipria-Mironov, Tartu Ülikooli raamatukogu projektijuht

Projekti EODOPEN lühitutvustus. Näidete põhjal said kuulajad teada, kuidas kaasatakse kohalikku kogukonda erinevates Euroopa riikides ja millised on kasutajate huvid ja soovid teoste digiteerimisel. Projekti osalistele on olnud põnev väljakutse teada saada, mis lugejaid huvitab ning arutleda, kas seni on digiteeritud materjale lugejate või raamatukogude huvist lähtudes. Lisaks kogukonna kaasamisele ja digiteerimistegevuse toetamisele annab EODOPEN raamatukogudele teadmisi ka autoriõigusega arvestamiseks, sest projekti keskmes on eelkõige uuemad, 20.–21. sajandi väljaanded.

Patendiamet intellektuaalomandi kompetentsikeskusena

Margus Viher, Patendiameti peadirektor

Patendiameti uutest tegevustest autoriõiguse valdkonnas. Möödunud aasta 1. aprillil võttis Patendiamet üle osa Justiitsministeeriumi ülesandeid autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste valdkonnas. Muudatus on seotud ameti kujundamisega intellektuaalse omandi õiguse kompetentsikeskuseks. Lisandunud ülesanded on orbteose staatust käsitleva info vahendaja roll Eestis, riiklik järelevalve kollektiivse esindamise organisatsioonide tegevuse üle ning autoriõiguse komisjoni töö korraldamine.

Patendiameti kodulehekülg: www.epa.ee

Autoriõiguse info: autor@epa.ee

Aruteluring. Rahvusraamatukogu DSM-direktiivi tuultes: andmekaevest kuni kaubanduskäibest väljas olevate teosteni

Osalevad Karmen Turk ja Aleksei Kelli, vestlust veab Urmas Ambur, kes on Eesti Esitajate Liidu tegevjuht. Ta on üle kahekümne aasta tegelenud autoriõiguse valdkonnaga, peamiselt teose esitajate õiguste teostamise ja sellega seotud teemadega. Lisaks on ta osalenud aktiivselt autoriõiguse valdkonda puudutavas õigusloomes, direktiivide ülevõtmise protsessides, kultuuri arengukavade ning riiklike strateegiatega väljatöötamisel. Urmas on omandanud magistrikraadi õigusteaduses.

Karmen Turk, advokaadibüroo TRINITI vandeadvokaat/partner

Ta on esindanud kliente autoriõiguste ja põhivabadustega seotud vaidlustes nii Eestis, Euroopa Liidu Kohtus kui Euroopa Inimõiguste Kohtus. Lisaks on ta Tartu Ülikooli IT-õiguse magistriprogrammi külalislektor, õpetades muuhulgas aineid „Intellectual property in information society“ ja „Human rights and technology“.

Aleksei Kelli, Tartu Ülikooli intellektuaalomandi õiguse professor

Ta on ka Eesti Advokatuuri aukohtu ning konsortsiumi CLARIN ERIC (Common Language Resources and Technology Infrastructure) õigus- ja eetikakomitee liige. Osalenud mitmetes EL-i ning Eesti teadus- ja arendusprojektides intellektuaalse omandi, innovatsiooni ja isikuandmete kaitse asjatundjana, avaldanud nendega seotud teemadel artikleid rahvusvahelistes ajakirjades.

P.S. Küsimus seminarist osavõtjalt:

Kas juturobot on ka andmekaevur?

Vastus oli lakooniline: Jah on küll, autoriõiguse seadus ei tee erandit inimesele ja tehisintellektile. Aga kas mina võin olla bussiaegade otsimisega ka andmekaevur? Jah, me kõik oleme andmekaevurid oma infootsingutel. Kui me kasutame infot enda tarbeks, siis seadused mingeid piire ei sea, aga alates sealtmaalt, kui me tegeleme kellegi intellektuaalomandi levitamisega, tuleb arvestada autoriõiguste reeglitega.

Kui soovite rohkem infot autoriõiguste tegevuste kohta rahvusraamatukogus, siis võtke palun ühendust meie autoriõiguste juhtiva spetsialistiga Airi-Ulrike Lillevälja: Airi-Ulrike.Lillevalja@nlib.ee

Seminari toetasid:

**Kaasrahastas
Euroopa Liidu programm
„Loov Euroopa“**

VT ka: Heiberg, S., Lillevälja, A.-U. Kes võidab autoriõiguse muutumisest?- Raamatukogu, nr 3, lk 17-20.

Vahendas Lea Mäeste

Harju Maakonnaraamatukogu

Autoriõiguse seaduse muudatus puudutab ka raamatukogusid

Riigikogu võttis 8. detsembril vastu autoriõiguse seaduse muutmise seaduse, millega võeti üle Euroopa Liidu autoriõiguse direktiiv, millel saab olema mõju ka raamatukogudele.

Seadusemuudatusega sooviti parandada digitaalse sisu kättesaadavust ja ühtlustada üleeuroopalist autoriõigust ning täpsustada vaba kasutuse reegleid teadus-, haridus- ja kultuuripärandi valdkonna asutuste tarbeks.

Esimene muudatus

Seni on mäluasutustel olnud võimalik võrgus teha teoseid kättesaadavaks kolmel alusel. Esiteks, kui autoriõigus teosele lõpeb, mis on üldjuhul 70 aastat pärast autori surma. Teiseks, kui õiguste omajaga on sõlmitud leping. Kolmandaks, kui on võimalik võrgus teha teoseid kättesaadavaks orbeste erandi alusel, mis tähendab, et autoriõiguste omajat ei ole võimalik tuvastada või leida.

Üleeuroopalise direktiiviga on loodud mehhanism, mis võimaldab kultuuripärandiasutustel teha võrgus kättesaadavaks teosed, mis on kaubandusvõrgust väljas.

Kaubanduskäibest väljas olevaks loetakse teost siis, kui on võimalik eeldada, et see ei ole tavapäraste kaubanduskanalite kaudu kättesaadav. Selle alusel on mäluasutustel võimalik teha avalikus võrgus kättesaadavaks näiteks raamatuid, plakateid, fotosid, tarkvara, postkaarte, perioodilisi väljaandeid ning muud liiki teoseid. Selline kasutamine ei piira teoste kättesaadavaks tegemist teose liigi põhjal.

Mäluasutus peab tegema aga pingutusi, et selgitada välja, kas teos on müügil. Kasutatud teoste müümine ei tähenda, et teos oleks kättesaadav müügivõrgus. Samuti ei tähenda müügivõrgus olemist teoreetiline võimalus saada teose litsents.

Kaks õiguslikku alust teoste kättesaadavaks tegemiseks

Digitaalse koopia saab kättesaadavaks teha kas kollektiivsete litsentsilepingute või vaba kasutamise erandi alusel. Esimese võimalusena tuleb alati hinnata, kas teost on võimalik kollektiivse litsentsilepingu alusel kättesaadavaks teha. Juhul, kui vastava teose liigi puhul on olemas kollektiivse esindamise organisatsioon (KEO), kes esindab piisavalt paljusid seda liiki teoste õiguste omajaid, siis on võimalik selline teos kättesaadavaks teha kollektiivse litsentsilepingu alusel. See tähendab, et kollektiivse esindamise organisatsioonil on õigus anda tasuline litsents nende kaubandusväliste teoste kättesaadavaks tegemiseks, mida see ei esinda.

Juhul, kui tingimustele vastavat kollektiivse esindamise organisatsiooni ei eksisteeri, on võimalik selliseid kaubanduskäibest väljas olevaid teoseid teha üldsusele kättesaadavaks vaba kasutamise erandi alusel. Eestis on vaid KEO tingimustele vastavat 4 kollektiivse esindamise organisatsiooni (Eesti Autorite Ühing, Eesti Esitajate Liit, Eesti Fonogrammitootjate Ühing ning Eesti Audiovisuaalautorite Liit). Seega on meil võrreldes teiste Euroopa Liidu riikidega rohkem neid teoste liike, mille puhul saab teoseid kättesaadavaks teha erandi alusel, sest ei ole tingimustele vastavat esindusorganisatsiooni. Muusikateoste ning filmide puhul on olemas

autoreid esindavad KEO-d ning nende puhul tuleb teoste kättesaadavaks tegemiseks tõenäoliselt sõlmida KEO-ga litsentsileping.

Mõlema erandi puhul tuleb teoste kasutamisest teavitada Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ameti andmebaasi kaudu. Teavitamiseks tuleb võimalusel üles laadida andmed teose autori ning teose nime kohta. Kui õiguste omaja ei ole 6 kuu jooksul esitanud taotlust teose kasutamise välistamiseks, võib teose teha üldsusele kättesaadavaks. Õiguste omajale säilib aga õigus igal ajal välistada selline teose kasutamine.

Kaubanduskäibest väljas olevate teoste kättesaadavaks tegemise erandid lihtsustavad tuntavalt Eesti kultuuripärandi kättesaadavaks tegemist üldsusele.

Teine muudatus

Seni on autoriõiguse seaduses teksti- ja andmekaeve erand, mis lubas teoste töötlemist mitteärielistel eesmärkidel. Seadus ei ole aga sätestanud teksti- ja andmekaeveks erandit teostest koopiade tegemiseks ning seega oli ainuke võimalus koopiade tegemiseks toetuda õppe ja teaduslikel eesmärkidel toimuvale reprodutseerimiserandile. Seadusemuudatus toob sisse kaks erandit teksti- ja andmekaeve eesmärkideks. Teose vaba kasutamine teadusuuringutes teksti- ja andmekaeve eesmärkidel annab teadus- ja kultuuripärandiasutustele õiguse samal eesmärgil reprodutseerida teoseid, millele on seaduslik juurdepääs. Teadusuuringutes toimuvat teksti- ja andmekaevet ei saa õiguste omajad välistada ning seda vaba kasutust piiravad lepingu tingimused on tühised. Teine erand on ette nähtud väljaspool teadusuuringuid toimuvaks teksti- ja andmekaeveks. See erand on niinimetatud üldine erand, mis võimaldab andmekaeveks reprodutseerida teha kõigil isikutel, kuid sellist kasutamist on õiguste omajatel võimalik välistada. Muudatuste alusel saavad mäluasutused võimaldada enda kogusid teksti- ja andmekaeveks rohkematele isikutele ning selgematel alustel. See teeb hõlpsamaks meie kultuuripärandist uute teadmiste saamise.

Kolmas muudatus

Muudatustega sõnastatakse ümber ka kultuuripärandi säilitamiseks mõeldud erandid, mis ei too endaga kaasa põhimõttelisi muudatusi. Erand, mis sätestab, et mäluasutusel on õigus digiteerida teoseid kogu säilitamise eesmärgil, liidetakse erandiga teha teose säilimise tagamiseks füüsiline koopia. Seega kaob ka füüsilise koopia tegemiseks säilitamise eesmärgil nõue, mis võimaldas seda teha vaid siis, kui ei ole võimalik omandada teose uut koopiat. Samuti sätestatakse, et lepingutingimus, mis piirab sellist vaba kasutamist, on tühine.

Rahvusraamatukogu osaleb koos Tartu Ülikooli raamatukoguga üleeuroopalises projektis EODOPEN, mille eesmärgiks on 20. ja 21. sajandi raamatute autoriõiguste tuvastamine, raamatute digiteerimine ning [kättesaadavaks tegemine](#).

Tänu direktiivi ülevõtmisele Eesti autoriõiguse seaduses on selle projekti raames võimalik oma lugejaile avada veelgi rohkem raamatuid. Sama tehakse ka projekti partnerriikides. Seega saab 2024. aastaks üleeuroopalisele kättesaadavaks tehtud 15 000 teost.

Henrik Uustalo

Lisainformatsioon: autoriõigus@nlib.ee

ROHEPÖÖRE MINU KODUKOHAS – ARUTELU HARJU MAAKONNARAAMATUKOGUS 9. MAIL

Harju Maakonnaraamatukogus räägiti 9. mai õhtupoolikul rohepöördest. Riigikantselei korraldusel toimunud arutelul oli peateema kogukonna roll rohepöördes. Jutuajamist seadis Urmas Vaino. Teemat aitasid avada Riigikantselei rohepoliitika nõunik Ivo Krustok, Keila abilinnapea Inge Angerjas ja planeeringuspetsialist Marju Kaivapalu. Inge tutvustas lähituleviku suuremaid projekte - lauluväljakut, komposterite projekti, Vesiveski silla ja üleujutuseohuga alade rajatiste rekonstrueerimisprojekti ja teisi plaane rohepöörde valguses. Marju tutvustas kehtestamise ootel olevat Keila Kliimakava.

Kokkusaamine päädis aruteluga.

Ivo Krustok

Marju Kaivapalu

Urmas Vaino, Marju Kaivapalu, Inge Angerjas

Harju Maaakonnaraamatukogu

„KIIGERAAMATUKOGU“ FOTONÄITUS JÕUDIS HARJU MAAKONNARAAMATUKOGU LASTEALALE KEVADKUUDEKS

Märts – mai oli Harju Maakonnaraamatukogu lastealal võimalik vaadata Haapsalu Lasteraamatukogu fotolavastuste näitust “Kiigeraamatukogu”.

Näituse nimi tuleneb sellest, et Haapsalus asus kiigeraamatukogu lasteraamatukogu hoovis ja koosnes võrkkiikest, raamaturiulist ning fotodest. Huvilised said uurida fotosid, võtta riulist meelepärase teose, visata võrkkiike pikali ja lugeda. Lisaks oli võimalik mängida otsimismängu, mis oli kahes erinevas raskusastmes.

Fotol: Kiigeraamatukogu Haapsalu lasteraamatukogu hoovis

Fotodel: Näitus Harju Maakonnaraamatukogus

Näitus koosneb fotodest, millel on kujutatud rahvajuttudest ja eesti autorite lasteraamatutest pärit värvikaid tegelasi ja stseene. Koos lastega valiti raamatutest meelde jäänud stseenid ning lavastati need üheskoos fotodeks. Õige mitmesse Läänemaa nurka jõudis näitus koos mõnusate võrkkiikeodega.

„Kiigeraamatukogu“ valmis Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu projektikonkursi „Raamatukogud-muuseumid-noored“ raames, mida toetas Kultuuriministerium. „Kiigeraamatukogu“ on tunnustatud ka Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu tiitliga “Aasta tegu linnaraamatukogus 2020”.

Harju Maakonnaraamatukogu

MAARDU LINNA RAAMATUKOGU

KEVADKUUDE SÜNDMUSED

Maikuu algas traditsiooniliste raamatukogutundidega lasteaiarühmadele koos ajaloo osakonna külastamisega. Raamatukogutunnid on väga populaarsed nii õpilaste kui ka koolieelikute hulgas.

Seoses suure huviliste arvuga Maardu Linna Raamatukogu jätkas tasuta õppekoolitusega “Raamatukogu – uue sajandi teabevõimalused”. Koolituse eesmärk on aidata Maardu linna **elanikel 50+** omandada vajalikke teadmisi ja oskusi tööks arvutis ja Internetis. Koolituskursus tutvustab tänapäevaseks eluks vajalikke kaasaegseid infotehnoloogiaid. Koolituse toimumise aeg on mai- juuni ja september-november.

Rahvusvahelise muuseumipäeva raames oli raamatukogu ajaloo osakonnas 17.05.22-25.05.22 avatud näitus “Taimornamentide mitmevärvilisus rahvariides”. Näitust oli võimalik külasatada raamatukogu tööpäevadel. Galerii raamatukogus toimunud sündmustest:

arvutiõpe

raamatukogutund lastele

rahvariiede näitus

Maardu Linna Raamatukogu

KIRJANDUSLIKUD KOHTUMISED SEENIORITELE RAASIKU VALLA RAAMATUKOGUDES

Aruküla raamatukogus on sel kevadel toimunud kolm korda jututund seenioritele tee ja uute raamatutega. Esimesel kokkusaamisel arutati kevade, aia ja aianduse raamatute üle ning kuulati ETKI loengut pärandsortidest. Selgus, et kõigil osalejatel oli ka oma mälestuses kindlad aedvilja sordid ja lilled, mis meenutasid aiapidamise järjepidevust ja töid meelde ilusaid hetki. Teisel ja kolmandal kokkusaamisel tutvustasime uusi raamatuid ning igapäevase meeldivaid lugemiselamusi. Rääkisime erinevate sarjade uutest osadest ja osalejad uuendasid teadmisi lugeja.ee lehel pakutavatest infootsingu võimalustest. Ühiselt leiti, et kokkusaamised kindlasti jätkuvad!

Pikavere raamatukogus toimuvad igal reedel seenioride kokkusaamised, mis algavad juba hommikul kell 9.00. Mina nimetan seda memmede kokkutulekuks. Hommikul, kui nad tulevad raamatukogusse, siis me vestleme loetud raamatutest ja ajakirjadest, vahest ka aktuaalsetest päevateemadest. Kui nad on oma vaimutoidu kätte saanud ja aeg niikaugele läinud, et paras aeg „Eide Ekspressile“, nii nimetavad nad bussi, mis viib neid kaubareisile Kosele, kus memmed saavad kõik oma ostusoovid teostatud või muud vajalikud käigud käidud. Alles oli üks memm, kellel täitus väärikas iga, 90 elukevad ja soovisin teda kuidagi meeles pidada. Tegin talle telgedel vaiba, mille üle memm oli ülimalt tänulik, nii et võttis tal kohe silma märjaks. Pärast ta veel helistas ja oli ikka südamepõhjani tänulik, et miks nii kallis kingitus. Kui sa näed, et see memmedele väga korda läheb, siis on ka endal rõõmsam tunne, et sa oledki nendele väga vajalik. Seda traditsiooni tahan jätkata veel edaspidigi.

Raasiku raamatukogus hakkas koos käima kirjandusklubi, et pakkuda kirjandushuvilistele võimalust arutelusid pidada ja lugemismuljeid vahetada. Kokkusaamised toimusid iga kuu viimasel teisipäeval.

Märtsikuu toimus põhjalik ülevaade Ellen Niidu elust, Maarja Undusk „Ellen Niit: heleda mõtte laast“ raamatu põhjal. Kuna märts on ka frankofooniakuu, rääkisime ka prantsuse kirjandusest ja viimastest lugemiselamustest.

Aprillikuu kokkusaamisel jagasid kõik mõnuses ringis oma lugemissoovitusi. Tutvustasime põnevat lugemist nii eesti- kui välisautoritelt (näiteks Juta Kivimäe „Suur tuba“, Tommi Kinnunen „Ei öelnud, et kahetseb: rännakuromaan“).

Maikuu lugemisklubi kokkusaamisel toimus arutelu metsade tuleviku pärast Peter Wohllebeni „Kannatlikud puud“ raamatuelamuse ainetel, samuti tutvustasime Liina Pihlaku „Elu puu: minu vanematest Kersti Merilaasist ja August Sangast ning minu elust teatris, filmis ja televisioonis.“ Tutvustasime ja soovitasime uudiskirjandust.

Olid toredad kokkusaamised soojas õhkkonnas ning sügisel kohtume jälle.

Peningi raamatukogus kohtusid seeniorid kolmel korral. Tutvustati uudiskirjandust ja räägiti oma lugemiselamustest. Jagati igapäeva elu muresid ja ruume ning muuhulgas loeti anekdoote ja lauldi seltskonnalaule.

Kirja panid Kati Karu, Eva Puusepp, Lii Otsa ja Virgi Randla

Raasiku Valla Raamatukogu

BOGDANA EHK ÜHE PILDI NÄITUS

Harju Maakonnaraamatukogu **Oranžil seinal** oli avatud ühe pildi näitus. Näituse avamine toimus 14. mail Keelekohviku üritusel.

Näituse saamise lugu tutvustas kunstnik

Ewa-Kaisa Plakk:

Panin rinda sini-kollase lindi ja nii temaga tutvusin. Ta oli just Eestisse jõudnud ja otsis koos emaga koolimaja. Sealt jõudsime otsaga Sirje Rannametsa juurde kunstistuudiosse Sirlett, et Bogdana saaks joonistada. Paraku jõudis Bogdana Keilas vaid ühe pildi teha, sest ema pakkis asjad.

Üks pilt ja üks kohver ning niivõrd palju lugusid, põimudes läbisegi ja puudutades meid kõiki!

Mõeldes Ukraina rahvale, praeguses ajas vägagi sümbolne luuletus Ukraina poeedilt ja kunstnikult, tänapäevase ukraina kirjanduse rajajalt:

TARASS ŠEVTŠENKO (1814 – 1861)

TESTAMENT

**Kui kord suren, mind Ukrainas
minu kallid matke,
keset stepiavarusi
mullaga mind katke, et ma puhkaksin kurgaanis.
Et ma kuuleks üha
iidse Dnepri järsandikelt
võimsat vetemüha.**

**Kui Ukraina põllumaadelt
vaenuverd ta vette
voolama peaks ... veel kord astun
hauast teie ette –
tõusen üles, peaga riivan
taeva uksepiita. Palvetan ... Ehk jumalat küll
ma ei mõista kiita.**

**Matke mind ja üles tõuske,
murdke kütked valla,
ärge laske ennast heita
võõra võimu alla.
Ja mind suures rahvaperes,
kes on uus ja vaba –
lahke, vaikse sõnaga te
püüdke meenutada.**

Tõlkinud Ralf Parve

Harju Maakonnaraamatukogu

SUUR KOOGITEGU HARJU MAAKONNARAAMATUKOGUS

15. juunil toimus raamatukogu eestvedamisel Keila Kooli lipuväljakul Suur suvine koogitegu, millega tähistasime koolivaheaja algust ja alustasime suvist hooaega raamatukogus. Üritusel kuulati kirjanik Anti Saare videotervitust, loeti ette tema raamatut „Suur koogitegu“, tutvustati lastele raamatukogu suviseid ettevõtmisi ja kõige lõpuks loomulikult küpsetati ja söödi pannkooke. Üritusele olid kutse saanud kõik Keila Kooli 1. ja 2. klasside õpilased.

Suur suvine koogitegu oli Raamatukogude aasta ettevõtmine, mida tähistas üle 80 raamatukogu üle Eesti ning mille ühisosaks oli pannkookide küpsetamine ja Anti Saare raamatu ettelugemine.

Ükski selline vahva ettevõtmine ei saa toimuma ilma toredate abelisteta.

Harju Maakonnaraamatukogu tänab: **Eesti Kultuurkapitali, Keila Linnavalitsust, Keila Kooli, Keila Noortekest, Keila Tarbijate Ühistut, Aare Lepiksaart ja mitmeid vabatahtlikke.**

Kersti Saft

Harju Maakonnaraamatukogu

JÜRI RAAMATUKOGU TOIMETUSED

5-10-aastastele lastele suunatud Eesti Lastekirjanduse Keskuse lugemisprogramm „Lugemisisu“

Eelmise aasta oktoobri algusest kuni selle aasta mai lõpuni kestnud „Lugemisisu“ programm sai eduka lõpu.

Jüri gümnaasiumi õpilastest võtsid Lugemisisu tundidest osa 2E. ja 3E. klass, kokku 41 õpilast. Lasteaialapsi oli hulga rohkem, lausa 123 last. Kolmest lasteaiast liitusid programmiga 7 lasteaiarühma.

- Võsukese lasteaed: Pihlavõsude ja Vahtravõsude rühm,
- Õie lasteaed: Võilille ja Sinilille rühm,
- Taaramäe lasteaed: Toome, Pärna ja Vahtra rühm.

Selleks korraks on küll „Lugemisisu“ läbi, kuid ootame kõiki lapsi ja noori osalema suvelugemismängus, mis kestab 1. juunist kuni 31. augustini.

„Lugemisisu“ programmis sai mängida, lugeda ja maiustada ka.

Lastekaitsepäeva kirjanike tuur

Lastekaitsepäeva puhul käisid Jüri gümnaasiumi 2. klassidel (kokku 6 klassi) külas kirjanikud Indrek Koff ja Anti Saar ning illustraator Ulla Saar. Kirjanikud jutustasid oma raamatutest lugusid ja kunstnik joonistas need sealsamas üles.

Anti Saar, Indrek Koff ja Ulla Saar (vasakult paremale).

Teematunnid „Nägemispuudega inimeste toimetulek ühiskonnas“

Sel aastal toimusid tunnid nägemispuudega inimeste toimetulekust ühiskonnas Jüri Gümnaasiumi 3. klassidele. Tundides osalesid kõik viis paralleelklassi. Lastele rääkis nägemispuudega inimeste elust-olust Eesti Pimedate Raamatukogu teabejuht Priit Kasepalu.

Lapsed said proovida, mis tunne on liikuda vaid liikumiskepi abiga. Priit Kasepalu näitab erinevaid nägemispuudega inimestele mõeldud seadeid.

Raamatukogu ratastel

Tänavuse raamatukogude aasta puhul on Rae valla raamatukogud kohal erinevatel suvesündmustel. Esimene väljasõit toimus 4. juunil, mil Jüri ja Vaida raamatukogu osalesid kunstide päeval Aruvallas ja Jüri raamatukogu ka Jüri Klunkeril. 5. juunil oli Lagedi raamatukogu kohal Lagedi lastekaitsepäeval. 18. juunil olid Vaida ja Jüri raamatukoguhoidjad kohal Suursoo 90. aastapäeval ja Jüri ning Peetri raamatukoguhoidjad Rae küla perepäeval-jaanidel. Ka järgnevatel suvepäevadel näeb raamatukogusid siin-seal Rae valla sündmustel:

- 30. juuli - Suvepidu: Vaida sohvoos 55 (Jüri ja Vaida rk)
- 6. august - Lagedi kandi kodukohvikute päev (Lagedi rk)

- 13. august - Kirjandusfestival Kurna mõisa pargis (Jüri ja Peetri rk)
- 27. august - Patika kogukonna ja kohvikutepäev (Vaida ja Jüri rk)
- 27. august - Lagedi raamatukogu suvelugemise lõpupidu (Lagedi rk)

Tutvustame Rae valla raamatukogude teenuseid, kutsume üles osalema erinevates raamatukogu mängudes, jagame tasuta raamatuid ja kõigil soovijatel on võimalik ennast raamatukogude lugejaks registreerida. Lapsed saavad tulla pilte värvima või uudistada, kuidas valmivad erinevad õhupalliloomad.

Eraldi esiletoomist väärib 13. augustil Kurnas toimuv kirjandusfestival, mis kestab terve päev - kutsume esinema mitmeid kirjanikke ja õhtu lõpetame õdusa kontserdiga. Samuti on see hea võimalus tutvustada rahvale Jüri ja Peetri raamatukogu. Tegevust jätkub nii täiskasvanutele kui noorematele.

Raamatukoguhoidjad Lee ja Kadi Peetrist tutvustamas Rae valla raamatukogusid Rae küla perepäev-jaanidel ning Terje, Ülle Jürist ja Reet Vaidast kunstide päeval Aruvallas.

Suvised näitused

	<p>10.06-17.08 Moonid NÄITUS KLAASKAPIS Kogu omanik: Helle Maal</p>
	<p>1.06-31.08 Valgus ja vaikus LOODUSFOTODE NÄITUS Autor: Mari Teede</p>

Anneli Erik

Jüri raamatukogu

LASTELE MEELDIB RAAMATUKOGUS

Raasiku Valla Raamatukogu lastekorrusel toimusid möödunud hooajal nii traditsioonilised kui ka esmakordselt ilmavalgust näinud sündmused. Traditsiooniliselt alustasime 2021. aasta sügisel „Lugemisisu” projektiga. Projektist võttis osa Raasiku Kooli 1.- 4. klass ja lasteaia kõige vanem rühm. Oktoobris maini toimus üle 30 teematunni. Lisaks tähistasime aprillis lasteraamatu päeva 3 minutilise ühislugemisega. Kooli aulasse kogunesid 1. - 4. klassi lapsed ja igaüks luges häälega oma raamatut. Tekkis mõnus häälekoda, nii mõnigi laps sai endalegi üllatuseks raamatu kolme minutiga loetud.

Uueks ettevõtmiseks oli raamatuklubi „20 – nädalaga ümber maailma”, mille eesmärgiks oli tutvustada lastele erinevaid riike, nende traditsioone ja kombeid. Kui päris reisimine on keeruline, siis saab seda teha mängult ja lõbusalt. Raamatuklubis osales 14 last ja koos rändasime nii eksootilistes riikides nagu Indoneesia, Katar, Jaapan jne.

Esmakordselt toimus raamatukogus päevalaager „Kergelt suvesse” 10.-14. aastastele lastele. Laagri viisime läbi koostöös noortekeskusega ja „Raamatukogud-muuseumid-noored” projekti kaudu. 4- päevane laager algas kohe peale viimast koolipäeva, et lastel oleks kergem kohaneda suvevaheajaga.

Esimesel päeval toimus raamatukogus aaretejaht, kus noored pidid läbima erinevaid missioone ehk lahendama ülesandeid. Teisel päeval toimus Animakooli töötuba, kus lapsed tegid ise animatsioone lasteraamatute tutvustamiseks. Kolmandal päeval valmistasid noored Merkuur töötoas kõlareid ja maiustasid pannkookidega Anti Saare videotervituse saatel. Neljandal päeval toimus lauamängude töötuba, kus lapsed valmistasid endale täringumängu. Kokkuvõtteks võib öelda, et laager oli väga sisukas ja tõi raamatukokku erineva vanuse ja huviga lapsi. Lõppkokkuvõttes võib öelda, et koostöös sünnivad väga ägedad ideed ja parimad lahendused. Nüüd loeme suvelugemisega suve ilusaks ja sügisel jätkame uue hooga.

Galerii sündmustest lastele ja lastega:

Missioon PUHKEPÄEV
Suvel on raamatukogu kinni kahel päeval nädalas. **Mis nädalapäevad need on?**
Vastus:
25 punkti

Missioon MAGA
Näitusel "Hetked laulud valgusele" on paberile kirja pandud Unelaul. **Mitu korda on seal kasutatud sõna "maga"?**
Vastus:
100 punkti

Missioon METS
Leia raamatukogust raamatute väljapanek "**Et me mets ei läheks metsa**". Sellel riulil on raamat, kus on kirjeldatud õppe- ja matkaradasid Eestis.
Mitu K-tähega algavat matkarada on raamatus?
Vastus:
100 punkti

Aira Jõõts

Raasiku Valla Raamatukogu

MAARAAMATUKOGUDE 31. SUVESEMINAR SAI TEOKS

15. – 17. JUUNINI PÕLVAMAAL

Seekordne seminar kandis pealkirja "Raamatukoguhoidja kogukonna vedurina".

Seminari lükkasid Põlva Keskraamatukogus hoogsalt käima maestro Heino Tartes ning tema noored muusikud Anette Vaino (lõõts) ja Hanna-Liisa Selis (viola). Põlva abivallavanem Koit Nook lausus tervitussõnad ja rõhutas raamatukogude võrgu tähtsust. Avamise järel suunduti Põlva keskväljakule, kus valla arhitekt-planeerija Tiia Zuppur andis huvitava ülevaate keskväljaku kujundamisloost - senitehtust ja plaanidest. 2018. aastal avatud väljak on rahva poolt hästi omaks võetud.

Seejärel sõideti Taevaskoja Puhkekeskusesse, kus heisati laagrilipp. Pealelõunane kava algas Vastse-Kuuste kogukonnamajas. Lennart Liba, endine vallavanem, rõhutas, et tähtis oli jätta maja piirkonna elanike kasutada ja nii on kõige paremas tähenduses läinudki. Vastse-Kuuste raamatukogu juht ja naisteklubi Kolmapäev eestvedaja Mall Kõpp tutvustas projektide toel uue kuue saanud ruume ja klubi sisukat ning mitmekülgset tegevust. Varem naisteklubil omaette ruumi polnudki, siin on olemas koguni õppekööök, mis just-just sai uut inventari.

Ahja raamatukogus paelus osalejaid raamatukogu, Tuglase muuseumi ja suure aia erinevate tegevusvõimalustega kooslus. Agnes Männimets viis ka huvitavale ringkäigule Friedebert Tuglase sünnikohta tähistava kivi juurde ja väikese Illimari parki.

Seminari programm jätkus Taevaskoja puhkekeskuses, kus ette astus võru kultuuri arendaja ja lastekirjanik Triinu Laan. Mõlemal teemal ta muhedalt kõneleski, sealjuures võru keeles ja polnud kuulda, et sellest aru ei saada. Triinu Laan on avaldanud viis väga hästi vastu võetud raamatut ja varsti ilmub kuueski. Ta pani rahva ka raamatut meisterdama.

Õhtu lõpetas Saverna estraadiringi esietendus "Minu ümber on naljakas inimene", mille Voldemar Panso proosaloomingu põhjal lavastas Tarmo Tagamets. Kuus tublit naist elasid oma rollidesse hästi sisse ja pakkusid publikule toredate elamuse.

16. juuni algas rühmatöoga. Teemaks jutupunktid ehk kuidas lühidalt ja hästi selgitada raamatukogu vajalikkust lugejale, kohalikule omavalitsusele ja haridusasutusele.

Maarja Külaga tutvumine Ele Järvisel juhtimisel oli silmi avav kogemus. Külastati elumaja, töökodasid, seltsimajas labürinti ja väga omanäolist kunstinäitust KUME ehk Kunst Metsas.

Lõunasöögi järel tuli vihmasabinast hoolimata retkejuhi Epp Metsaluige järel Taevaskodasid uudistama asuda.

Epp teab rääkida lugusid, mida mujalt ei kuule, näiteks nõiamoorist, kes oma pikka nina allikavees jahutas. Epu sõnul olid raamatukoguhoidjad tublid matkasellid ja vihmasadugi jäi õige varsti järele.

Peale matka jõudsime Taevaskoja raamatukogu-külakeskuse õuele rajatud avatud tulekotta. MTÜ Taevaskoja esindaja Jaan Tobreluts rääkis väga huvitavalt Taevaskoja küla ajaloost. Epp Metsaluik, kes majas käsitööringi juhendab, oli tulekotta kõik vajalikku valmis seadnud ja nii läks lahti õuelaterna meisterdamiseks. Selleks oli vaja klaaspurke, salvträge ja vitraaživärve. Epul jagus häid nõuandeid kõigile.

Õhtu lõpetas Mooste Rahvamuusikakooli kontsert Krista Sildoja eestvedamisel.

17. juuni hommikul oli küll aeg laagrilipp langetada ja Tartumaa esindajale järgmiseks aastaks üle anda, aga seminar polnud kaugeltki veel lõppenud. Sõitsime Saverna raamatukokku, kus juba ootas Kanepi vallavanem Mikk Järv. Tema ülevaade vallast oli põhjalik, osutades ka eduloole: valla elanike arv on kasvanud! Saverna raamatukogu tutvustas Tiina Hoop. Koolitaja Ene Tigas oskas raamatukoguhoidjad elavalt arutlema panna, kuivõrd raamatukoguteenused on kogukonnale nähtavad ja kuidas need nähtavamaks teha. Jäämäe veelune osa on päris suur, sest raamatukogudes on võimalusi oi kui palju!

Järva valla Keskraamatukogu esindus tuli kohale uue raamatukogubussiga "Krõõt", millega jõuab ka kõige kaugematesse küladesse. Bussi tutvustasid raamatukogu direktor Karmen Velitschinsky ja bussijuht-raamatukoguhoidja Marko Männik.

Rahaliselt toetasid Kultuuriministeerium, Eesti Kultuurkapitali Põlvamaa ekspertgrupp, Kanepi Vallavalitsus, Põlva Vallavalitsus ja Vastse-Kuuste naisteklubi Kolmapäev.

Marju Purgats

Oru raamatukogu

Fotod Reet Olevsoo ja Lea Rand

ÕNNITLUSED SÜNNIPÄEVALASTELE!

**KÕIK LAULUD
POLE KEVADEST
JA MURED
MUSTAST MULLAST**

**KÕIK JUTUD
POLE HÕBEDAST
JA IGA VAIKUS
KULLAST**

LAURI RÄPP

AITÄH KÕIGILE, KES INFOLEHE VALMIMISSE PANUSTASID!

KOOSTAJA: LEA MÄESTE